

समाज प्रबोधन संस्थेचे प्रकाशन

समाज प्रबोधन पत्रिका

वर्ष ६० । अंक २३७ । जानेवारी-फेब्रुवारी-मार्च २०२२

अंतरंग

□ लेख

- राजकीय प्रतिकार व आत्मभानाची जागृती / एन. डी. पाटील / ३
- अब्बल इंग्रजी कालखंडातील महाराष्ट्रातील भिल्लांचे उठाव / पांडुरंग भोये / १०
- स्त्रीवादी इतिहास समीक्षा: वर्तमानाच्या प्रासंगिकतेसह भूतकाळाचे पुनर्वाचन / स्वाती राजन / २८
- पेशवेकालीन कुणबिणी स्त्रियांची स्थिती : एक चिकित्सक अभ्यास / प्रज्ञा भा. कामडी / ३८
- प्रधानमंत्री फसल बीमा योजना : महाराष्ट्रातील कामगिरी : चिकित्सक मूल्यमापन / मुक्ता कुलकर्णी, केदार देशमुख / ४४
- विद्यापीठ कायदा : विद्यापीठाच्या स्वायत्ततेची समस्या / देवीदास मुळे / ५३
- मराठी कादंबरी आणि वाचन व्यवहार / गजानन विठ्ठलराव भोसले / ५९
- कोल्हापूर संस्थानातील तेल उद्योग (१८४५-१९४७) / दत्तात्रय मचाले / ७२

□ श्रद्धांजली

- भाई एन. डी. पाटील / अशोक चौसाळकर / ८२
- अनिल अवचट : जीवनाचा कलासक्त भाष्यकार / प्रसाद माधव कुलकर्णी / ८७

□ पुस्तक परिक्षण

- देशोधडी : एका युगांतराच्या उंबरठ्यावर... / महेश गावस्कर / ९०
- मराठी भाषिकांचा सीमालढा / सूर्यकांत गायकवाड / ९४

□ पुनर्वाचन

- राममोहन, दरोझियो आणि तरुण बंगाल / विजय भट्टाचार्य -
अनु : शि. बा. नामजोशी / १००

□ लेखनसूची २०२१ / १०५

समाज प्रबोधन पत्रिका

प्रकाशक

प्रा. शैलेंद्र खरात
सचिव, समाज प्रबोधन संस्था, पुणे.

मुद्रक

भारती मुद्रणालय,
८३२ ई, शाहूपुरी चौथी गल्ली, कोल्हापूर.
फोन : २६५४३२९

© समाज प्रबोधन पत्रिका

या अंकाच्या प्रकाशनासाठी

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळाने अनुदान दिले असले, तरी या नियतकालिकातील लेखकांच्या विचारांशी मंडळ व शासन सहमत असेलच असे नाही. अनुदानाबद्दल आम्ही मंडळाचे आभारी आहोत. या अंकाच्या प्रकाशनासाठी वेस्टर्न रिजनल सेंटर आय.सी. एस.एस.आर. मुंबई यांनी अनुदान दिले आहे. त्या बद्दल आम्ही त्यांचे आभारी आहोत. या अंकात व्यक्त झालेल्या मतांशी संपादक सहमत असतीलच असे नाही.

कार्यालयीन पत्ता : डॉ. अशोक चौसाळकर, संपादक,
समाज प्रबोधन पत्रिका, ४१६, आर. के. नगर,
हाऊसिंग सो. नं. ६, पाचगाव, कोल्हापूर - ४१६ ०१३.
फोन : (०२३१) २६३९४८५, ९४२११७२८६८.
e-mail : prabodhan.patrika@gmail.com

या अंकाचे मूल्य : ₹ २०/-

समाज प्रबोधन पत्रिकेची भूमिका

विवेकनिष्ठा, व्यक्तिस्वातंत्र्य, विचारस्वातंत्र्य व लोकशाही ही मूल्यनिष्ठा ठेवून समाज प्रबोधन संस्था १९५९ पासून ग्रंथप्रकाशन, शिबिरे-परिसंवाद, ग्रामीण समस्यांचे अभ्यास-संशोधन, या मार्गांनी महाराष्ट्रात वैचारिक जागृतीचे कार्य करीत आहे. सद्यःस्थितीतील ज्वलंत प्रचलित समस्यांवर जागरूक मंडळींमध्ये सातत्याने चर्चा चालावी आणि अशा मंडळींची एक बैठक निर्माण व्हावी या हेतूने संस्था 'समाज प्रबोधन पत्रिका' प्रकाशित करते. समाज प्रबोधन संस्थेत सर्व विचारांची, वेगवेगळ्या राजकीय पक्षातील मंडळी वैचारिक जागृतीचा एक व्यापक व पायाभूत कार्यक्रम पार पाडण्यासाठी एकत्र आलेली आहेत. 'पत्रिका' संस्थेने चालविलेली असली तरी ते संस्थेचे अधिकृत मुखपत्र नाही. वर उल्लेखिलेल्या व्यापक निष्ठांच्या चौकटीत राहून 'पत्रिके'चे कार्य स्वतंत्रपणे चालते. 'पत्रिके'तील लेखांत व्यक्त झालेली मते ही ज्या त्या लेखकांची असून संस्था त्या मतांशी सहमत असेल असे नाही.

संपादक

डॉ. अशोक चौसाळकर, ४१६, आर. के. नगर, कोल्हापूर - ४१६ ०१३.

संपादक मंडळ

डॉ. शैलेंद्र खरात : सहायक प्राध्यापक, लोकप्रशासन व राज्यशास्त्र विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे.

डॉ. रणधीर शिंदे : प्राध्यापक, मराठी विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर.

डॉ. प्रमोद मुनघाटे : प्राध्यापक, मराठी विभाग, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज विद्यापीठ, नागपूर

डॉ. श्रद्धा कुंभोजकर : सहयोगी प्राध्यापक, इतिहास विभाग, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे

श्री. आसाराम लोमटे : २४, संभाजीनगर, परभणी

समाज
प्रबोधन
पत्रिका

मुखपृष्ठ
दिनकर मनवर

